

TIDEVARVET

Vad har hänt?

Gaskrig.

STOCKHOLM HAR HAFIT LUFTVARNSSÖVNINGAR. Med tillgripande av alla moderna stridsmedel: Områdena är gaskbelagta, människor föreställt gaskadade, sjukhusavdelningar inrättats för gasbehandling. Samtidigt som den sjunde svenske militärflygaren för året i verkligheten ljugit döden vid flygolycka, har det Stockholms krigsskådespel av pressen behandlats som en festlighet. Servarvid till allmänhetens förtjuselse, jämföring ungefär med Gladis Ankan. Att denna av bilder och föreställningar. I nästa kråk skall allmänheten få se, med, heter det.

GANDHI HAR ANTRÄTT LEDAN från Bombay till London för att övervara Runda-Bords-konferensen. Han begick den världshistoriska händelsen i vanlig enkel utrustning, iförd endast en gördel, och i packningen medfördes föga mer än tre spinnrockar och en sömnadt. Resan har in i det sista omgävis av spänning. En mängd rågamal över brutna överenskommelser från Englands sida i det Gandhi-Irwin-ska avtalet har från indiskt håll framkallat protester mot Gandhis resa. Om kongressen sänder representanter är osäkert. Den tycks dock vara nöjd med Gandhis deltagande i konferensen.

MACDONALDS VALKRETS har utsetit honom ur partiet för illajätt: att ingå i nationalregeringen, bildad för att genomföra arbetarvänliga åtgärder. Världspresen genflödar av kländer och erklännande. Budgetbehandlingen pågår. Och man förspår nyval inom en nära framtid.

Uppskatelsen

Med veckans nr av Tidevarvet följer såsom bilaga ett kort, för uppgivande av adresser på personer, som kunna vara intresserade av att få sig Tidevarvet tillskickat på prov. Vi bedja våra prenumeranter att återvända korten ihylla med namn på dem, som vi vilja skicka till dem Tidevarvet!

Håller civilisationen provet?

Delste "Burns arbete om den moderna civilisationens försvand" av Elin Wagner.

Pier Guéro skriver om Det bittra havet, Naliens kamp om Adria.

Bankerna göra revolution

är H. N. Brailford's syn på världskrisen.

På post inför tidens avgöranden.

Södermanslands Länsförbund av Svenska Kvinnors Väsendesråd tyder 15 lev

Det bittra havet.

Italien mot Frankrike och Tyskland.

Av Pier Guéro.

I italiensk-fransk kontrast i Medelhavet var något man under krigets första halvår i Tyskland gärna och hoppfullt ordade om. Italiens livriga expansionsbegär i vad i all synnerhet fascisterna älska att kalla Mare Nostrum (Vårt hav) har sedan blivit icke mindre omedelbarhet och medkänslighet.

I själva verket är detta begär skäligen lämt. »Nizza och Korsikas» händer det att unga fascister skråna. Med det första menas ingenting, med det andra röjes en åstundan som ej kan förnekas, men som dock hitintills aldrig varit av den art att den kunnat ena till handling av något slag. På Algeriet och Marocko har Italien för länge sedan givit avkall, och Tanger är fortfarande intet annat än en prestigefråga.

Italien vill skydda italienarna i Tunisien

Vad Tunisien beträffar brukar ofta uppgräpas, att det var Frankrikes anseende därav som drev Italien till alliansen med Tyskland och Österrike. Realiter var det den »romerska frågan» och därav följande mera svårigheter i det då ännu alldeles nybildade italienska konungariket. Och om Italien fortsätter att gå och då protester i fråga om detta nordafrikanska område, så är det aldrig ett ögonblick med tanke på att själv få något därav utan enbart

för att skydda de tunisiska italienarnes rätt att bibehålla sin egen nationalitet genom lödligt påpekande, att denna av Frankrike fullt och klart erkänts och att de franska försöken till avnationalisering därför äro olagliga. Vad sedan till sist Syrjen angår, så har Mussolini själv sagt, att han ej skulle vilja ha mandatet däröver ens om han finge det till skänksgåvan skulle nämligen draga med sig för det första ökad spänning med araberna, för det andra sätningar med turkarna, och framförallt för det senare folket önskar och behöver Italien få leva i största samförstånd.

Men avstår från herravälde över Medelhavet.

Italiensk expansion i Medelhavet stöter på det bestämdaste motstånd från England — och därför måste Italien givetvis böja sig. Dylka strävanden stå samtidigt i motsättning till den kontinentalpolitik Norditalien önskar för — och det är denna högst utvecklade del av den Apenniniska halvön som leder, politiskt som i fråga om industri och åkerbruk.

Adriatiska havet är målet för dess ärelystnad

Det är på Adriatiska havet, på Donau- och Balkanländerna på När- och Fjärr-Orienten Norditalien — (Forts. s. sid. 4.)

Bankerna göra revolution.

Inte ingenting räddar den nuvarande världssituationen, om det inte lyckas oss att förvandla bankerna till objektiva, vetenskapligt orienterade parter i en international organisation, som ofrånkomligt måste skapas. Om inte denna omväntelse kan uppstå komma bankerna också i förtäringens att frammåna revolution med en framgång, som kan få själva Moskva att avundas dem.

Tantegångens är H. N. Brailford's, uttryckt i en artikel i The New Republic om världskrisen och dess botande och ytterligare utvidgning och förtydning i sista numret av The New Leader. Samma dag, som de tyska bankerna stängde sina portar, utkom i London en av de märkligaste officiella publikationer, som under de sista åren sett dagens ljus, den s. k. Macmillanrapporten. Det är ju på denna rapport, som den engelska ministerkommittén sedan grundade sitt betänkande, vilket i sin tur blev orsak till den rena i den engelska regeringen, som löd den i sin mot ätta och inledde hela det följande uppsvedevälvande händelseförloppet.

När jag såg upp från läsningen av detta märkliga aktstycke, skriver Brailford, återkallade jag i minnet en äventyrssbok, som var modern i sin barndom, och som handlade om hur jorden blev förtörd av en vilsekommen komat. Jag kommer ihåg hur jag kunde säga upp, där jag sått djupt försjönken i bokens föga vetenskapliga sidor, förskrämd snyga mig fram till förtret och dra upp gardinen för att se om kometen med sin glödande svans skulle synas i rymden. Här, i Macmillankommitténs strängt vetenskapliga rapport, som utmärktes för flera märkliga sidor, läste man utomordentliga försöksrapporter om den katastrof, som faktiskt skedd över oss, samtidigt som

boken var färdigtryckt. Man skådade ut på kometen, ryste och beundrade dessa stjärnkärnors förseende.

Man hade väntat att detta kommittébetänkande, där den konservativa ättdningarna var så väl förtärd, skulle ha resulterat i många vida råd för framtiden av den sort, som brukar ges av kreditörernas klass: Regeringen måste iakttaga sparsamhet, arbetarna måste gå med på nödiga löner. I verkligheten är det helt om. Rapporten, som är enhällig med reservation, kritiserar frimodigt den politisk som hittills förs och är djärvt expansiv i sin inställning mot framtiden.

Varje försök att uppnå jämvikt med världspressionsens pränivå genom att sänka lönerna etc. innebär framkallandet av en outhärdlig social och intrationell spänning. Rapporten försäklar en mot sakt politik: Centralbankerna måste samarbeta för att försätta 1928 års världsprisnivå och hålla den kvar.

Historien har nämligen ofta visat, att det är i prisnivåns växlingar och de därav följande förändringarna i förhållandet mellan långvarare och guldärrer, företagare och arbetare, jordbruk och skatter som den försämllas orsaken till de sociala svårigheterna ligger. Det är inte någon konst att finna exempel på detta. Brailford påminner om hur priset på ris i (Forts. s. sid. 2.)

Villaspekulanter

Vid köp av villa i Appelriken, Ålsten, Nackeby. Smedslätten eller annat samhälle, vänd Eder med förtroende till oss. BALDERS FASTIGHETSBYRÅ Högländatorget 10, Ålsten Telefon: Ålsten 10 00 & 11 00

Håller civilisationen provet?

Av ELIN WAGNER.

Under de två senaste decennierna har civilisationen utgått ur ett skede, industrialismens, och in i ett nytt, modernismens. Vi som under vår vuxna tillvaro varit med om detta, fatta icke utan vidare den oerhörda betydelsen av denna förvandling. Vi se visserligen att bilar, flygplan, radio, bio, elektriskt ljus och kraft äro nyheter i vårt liv, men i andra sidan bläva vi med oss en packning av föreställningar, vanor, minnen ur forna tider.

Men det duger inte att bedöma den tid som är ur från de föreställningar vi bildade oss omkring sekelskiftet. Vi bli inte rättvisa då vi riskera att bli domesagsprofeter och pessimister i onödan. Där finns annars tillräckligt många riskmoment i den nya tillvarosformen utom att vi behöva lägga den till last att den är helt olika 1800-talet eller denna den odugliga att leva. I själva verket är det nog så, att de största riskmomenten i vår tid komma av att vi släpat med oss in i den nya tiden kvarlevor av gamla opassande bruk och föreställningar såsom t. ex. den om krigets lämplighet och nödvändighet eller den om rätten för den enskilde att skaffa sig profit och bruka den utan hänsyn till annat än egenas fördel.

Bland många böcker som utreda och kommentera denna vår förändringsperiod från ett skede till ett annat, kan rekommenderas den engelske sociologen Delisle Burns nyutkomna arbete: »Modern civilisation on trials». Den är ju blott en hastig revy av en nya tidens olika karaktäristika, men ett sådant där hastigt svept runt jordklotet av en strålkastare kan sätta kända fakta i ny belysning och stimulera läsaren till göra egna kombinationer. Dessutom har författaren fördelet av en så god utblickspunkt som hjärtat av engelska imperiet är. Och han är en traditionellist som bekymrat äser hur alla värden brytas sönder, ej heller en frätande kritiker av den döende världen eller en okritisk och hänförd beundrare av de nya upp-

finingarna i sig. Man knäfaller icke i beundran för flygplanet och bilen eller ljudfilmen, radion eller den elektriska borten bara för dess prestationer. Han anser däremot att de är förvandlad och ständigt förvandlade de stora massornas tillvaro och det inbördes förhållandet mellan människorna på jorden. Rätt brukade, menar han, kunna de bli medel för en ny tidens människor att komma i kontakt med de djupaste underströmningarna i tillvaron, liksom en gång den antika konsten, medicinetens katedraler eller Shakespeares dramer hjälpte människorna att bryta den hårda dagliga ytan av livet och komma i kontakt med dolda verktygheter.

Han är alltså optimist egentligen, en motpol till Spengler och hans undergångsteori och till alla dem som under trycket av den nuvarande krisen se framtiden osäker och svart. Snabba förändringar äro ett tecken till växt och livskraft, och civilisationer som gått under ha gjort det därför att de stagnerat, icke för att de förvandlats.

Till den del av världen som gått ut ur industrialismens första period in i modernismen räknar han Nord-Amerika och västra och norra Europa. Genom en måhända väl enkel klassificering placeras han de övriga delarna av jorden i sådana skeden av civilisationen, som motsvarar de primitiva och medeltida skeden vi lämnat. Genom den nya snabba och intima kontakten mellan folk, raser och världsdelar har den västerländska civilisationen stort och påverkat dem som befundo sig i tidigare skeden. Vi ha rubbat hela den världsordning som Afrika skaffat sig och ställt dess folk på huvudet för att till leverera sådant material för den moderna tillvaron som bomull, gummi och palmolja. Först på alla senaste tid har det gått upp för oss att vi borde ge de primitiva folken något igen, hjälpa dem vidare i utvecklingen ut från deras egen utgångspunkt.

Vårt förhållande till de folk som (Forts. s. sid. 4.)

Vi erkänner

TIDEVARVET

varje vecka från den 1 september till årets slut genom att på närmaste postkontor insätta avgiften

Kr. 2:—

på Postgironummer 1544

TIDEVARVETS EXP.

STOCKHOLM 2

Telefoner: 182 43, Norr 48 42.

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTE:
Ella Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag,
Slupstan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVKOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Anderséns Advokatbyrå

Inneh.: **Eva Andén**,
Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgatan 14 (f. d. L. La Vattug.),
Tel. 47 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaper,
Brottsutredning och testamenten, för-
valtningssupplering. Även skriftliga
förförklaringar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund
KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. 147 99, 24 24

St Görans Begravningsbyrå

Jenny Larsson
FLEMINGSGATAN 60.
Tel. K. 47 24
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Eldbegängelser. Balsameringar.

Davidsons möbler

St. Eriksgatan 15
talar för sig själva
i stil som kvalitet.

W EIMARSKS
gymnastik, bad,
massage.
Regeringsg. 28. Tel. N. 8338

Eldbegängelsen

Vinsten med varje dag erövrade i alla våra kvällar
som den bästa förtjänsten till de avsnitt som
är utvalda. Närmare upplysningar om deltagande
som ämnas erbjudas till
Svenska Elldrivningsföreningen
(S. E. F.) Stockholmsavdelningen Byrå,
Sveavägen 25, 2 tr. (Önen).
Vår perennit bevakar och erbjuder
för alla deltagare och deltagare
kl. 10-2.
Inledningskurs i Byrå i Sveavägen 25
inledningskurs 5 kr. för andra 10 kr.
Använd för förekomna lösa.
Föreningen önskar också utställning, ombesörjer
för alla deltagare, 5000 fränks.
Kr. 150 per helr.

Anläta vid dödsfall

A.-B. BEGRAVNING & STERBUSTRAN
v. dr. Erik Hagström, Äppeliken.
Allt för begravnings- och boudoirangör. Sv.
Eldbegängelseföreningens ombud.
Ring vid dödsfall förtopp S. 27 22
Ett års försäkring för begravningskostnad 6 kr
Bli till förgädd. Kontor o. utställn.
BORGAREGATAN 6.

HERMES KAFFE

Kaffet där kvaliteten är högre än priset
och smaken harmonisk.

Birgerjarsgatan 71 — Stockholm.
Telefon: N. 116 74 — N. 65 46 — 90 79.
Liljeholmsvägen 4 — Tel. Liljeh. 45.
Särskilt omtyckt är Mokkablandning
N. 1 och 3, 10 pr kg.
Klipp ur annonser! Använd denna
tidning! Begär prislista!

Från Händelserna i HERMES A.-B.,
Liljeholmsväg 4 eller Birgerjarsg. 71,
Stockholm, rekv.:
..... kg. kaffe à kr. pr kg.
..... à bet. m. postfrak. och
..... efterkrav.

Gratisprov önskas.
Agentur önskas.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Den 5 Sept. 1931.

Luftstridsövningens resultat.

Med luftvärnsmanövern i Stockholm har det offentliga sagts ifrån att Sverige erkänner gasriket, som en rimlig framtidsutsikt. Detta sker oberoende av de åtgärder, som samma land till äventyrs vidtagit för att motarbeta denna möjlighet för framtiden. Till exempel undertecknandet av gasriketsprotokoll, om att i krig — under förutsättning av ömsesidighet — avstå från bruket av giftiga gaser.

Den tryckluften, som oavtligen röjer sig i de beskedliga fredligshetsförklaringsarna å ena sidan och det praktiska handlandet å den andra, som utan att tveka arbetar med ett kommande krig som förutsättning, avspeglar sig också på ett underligt sätt i inställningen av stridskrafternas målsnål till den civila befolkningen. Det gäller en utomordentlig balanseringskonst på de psykologiska reaktionerna hos denna part, som genom krigets tekniska förvandling plötsligt gjorts till aktiv medspelare i dramet. Först skräms intill den punkt, då civilbefolkningen gripes av oryggigt begär att försvara sig, därefter förmildrande omskrivningar för att ytterligare stärka försvarsviljan. Ingen skall behöva tro att uppoffringarna för ett effektivt försvar överstiga de verkliga krafterna — krigsforberedelserna populariseras.

Det sätt var dagspressen på sina håll skildrad de just avslutade luftkrigsövningarna har varit en avskyvärd lek med allvarliga ting, där det hela framställts som folkspelska till i stil med en fösterländsk viktig boxningskamp. Huvudsyftet med denna repetition i modern krigörför bör ju vara att undersöka och fastställa lösa försvarsmöjligheter i det krig, som man räknar med och gör sitt bästa att framkalla. Tidevarvet har sagt ifrån, att vi för vär de inte ha något emot att det ges besked i denna sak. Men väl hunnit till den punkt, där nederlaget skall mätas mot segern, och försvarskrafterna betygsgått antingen som tillräckliga eller ouddliga, ger t. o. m. sakkunnigen tappt. Äsikt står fortfarande mot äsikt. Framförallt är det omöjligt att riktigt bedöma de psykologiska verkningarna, som efter de erfarenheter man vann under kriget är de kanske alla viktigaste.

Civilt befolkningen har upphöjts till delaktighet i kriget. Den borde ånliga kunna förmå sig att säga ifrån, att nu begär vi ett säkrare skydd än gasmasker och — mähända — bombriaf valv. Det är oerhört att politiken på denna punkt skil diktteras av militärer.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " 75 37
GÖTGATAN 52 " 335 09

På post inför tidens avgöranden.

En återblick på tio år och samling kring framtida uppgifter stod det på programmet till Södermanlands Länsförbunds av Svenska Kvinnors Västerförbund sammanträde, som hölls på Fogelstad den 30 augusti.

Det är vanligt både bland institutioner och enskilda att samlas kring tillrägelser, som innehålla nollor för att fira, sade förbundsordföranden, fröken Elisabeth Tamm i sitt hälsnings-tal. Vi går inte med på det, vi vill i stället samlas kring de uppgifter som ligger framför oss. Alla minns den augustidag 1921, då vi samlades, kanske 20 eller 25, i en liten sal i Flen och bildade väst länsförbund. Sedan dess har vi blivit många fler. Men vi har också fått utkämpa många andaga slagsmål — vi har inte haft så lätt att komma tillrätta med de stora partierna och deras metoder. Samtidigt som väst länsförbund fylle tio år följde det nu i nytt skede. Vi heter numera Svenska Kvinnors Västerförbund.

Västerförbundet bildades med uppgiften att arbeta för en upplyst och ansvarskännande demokrati, förverkligad i folkmedvetande och folkkupfattning, i lagstiftning och samfundsliv, att verka för jämlika lösa frågor och lösningar i radikal riktning; att läsa rätt till arbete och rätt till införlaget. Vill vi samlas om det vi hade gemensamt. Förbundet omfattar och står öppet för såväl politiska vänsteförbundslutningar som enskilda medlemmar, föreningar och klubbbar, vilka instämna i dess syfte.

Vi har velat kalla till samling en tid, när allt i vårt land och i alla länder står på ett gungande plan. Vi vill påminna oss om att vi — den enda är kriget och revolutionen. Det andra är samlingsvägen, som kräver alla våra förmodar och allt vad därmed följer av praktiskt arbete.

Fröken Tamm slutade med att uttala en förhoppning att länsförbundet måtte få samlas kring ansvarskänslan för vårt medborgarskap, att alla, stora och det kostna livet, mark, i sin kista män bryta styv mark, där kommande skederna skall stå och skörda.

Bland det stjuktal deltagare som den vackra söndagen rest från Sörmlands olika delar, från Eskilstuna, Gnesta, Flen och Katrineholm, Torshälla, Strängnäs och många små orter på landsbygden för att samlas på Fogelstad, var det säkert många, som varit med från början och vilka kommit ihåg de skiftande åren förbundet varit ett alltför dans historiska dagen i Flen. Denna spännande förbundsdagen berättades nu på nytt av fru **Elin Wägner**, som följt den från början. Och det är viktigt sade fru Wägner, att de dokumenteras, ty vi vet, hur lätt kvinnohistoria försvinkas!

Vår är nu ett stycke kvinnohistoria, utspeld under tio år. Den ter sig på många sätt, som klubbbar och möten, organisationsarbete och valrörelser. Där är ordförandens anförande i försvarsdebatten 1924, där Kelloggspaktens motivering redan föregripes! Kort därefter landsmöte i Katrineholm, som avsåg valprogram för andrakammarvalet: Det var befolkningens frågan och jordfrågans, framlagda med ny, grundläggande och uttryckligen uttryck. Och uttalandet om svensk utsvältighet, lades fram, så som denna fråga blir aktuell 1932!

Landstingsvalet i Villåttinge, an-

Johanna Brunssons VÄVSKOLA

Grundtid 1873. Inneh.: **Alma Jacobson**. Utöfvar praktiskt och teoretiskt Vårlärande och Vårslövning och håller kurser i Hemvävning.
Förvär Matior i handkanten lössa, rydd, röddan, rosengång samt Möbelsger, Gardiner, Vepor, Klädningstygger m. m. av egen tillverkning. Vårslövning, Våvstolar och Vårslövstiltbehör.
Beställningar mottagas.
Skola och försäljning:
Kungsgatan 70, 2 tr. tr. h. h. Stockholm.
(Hörs. av Vasag.)
Tel. Noer 4 37, 133 63.
Sptråvagnsl. 1, 2, 3, 5, 11. Bussl. 52 o. 54.

drakammarvalet 1928, en synlig och en osynlig seger, och det målnedvetna samarbetet som pågår mellan länsförbundet och Sörmlands socialdemokratiska Kvinnodistrik i viktiga socialpolitiska frågor bidra att fullständiga denna historia, som verkligen kan kallas stolt. Och som skall lära oss, hur tidens tempo ökat och hur det gäller att stå på post när de avgörande ögonblicken nal-kas.

Utom de nödvändiga mötesförhandlingarna, med antagande av stadgar, fastställande av tid för årsmöte till mars 1932 — intill vilket nuvarande intressestyrelse med fröken Tamm som ordförande kvarstår — stod på dagordningen en stor och viktig fråga: *Bostadsfrågan ute och hemma*.

Det var Oslo bostadsinspektör, fröken **Lilli Lous** som i ett utomordentligt föredrag lade fram de olika försök att lösa denna grundläggande fråga, som gjorts i Norge.

Bankerna göra revolution.

(Forts. fr. sid. 1).
Birna föll med omkring hälften förr året. I denna dag står risodlarna på stora områden av Birna under vapen i blodig rörelse Vete, jute, ris, ö. alla produkter som de indiska jordbrukarna öra berode — av för skatter och pålagor gingo i följd med i pris med ungefär 50 procent. Utslaget kom så hårt som en storm över tropikerna. Kort därefter vore massorna färdiga för Gandhi paroll. I grund och botten var det samma förhållande i Tyskland. Varupriserna ha sedan 1928 fallit från 135 till 101. Om Youngplanens beräkning av 1928 om vad Tyskland rimligen borde kunna betala var riktig, betyder denna stegring i guldvärdet att skattebetsbetalningarna blivit 32 procent högre. ■ ■ ■

Rapporten pekar på flera orsaker till prisfall. De båda viktigaste äro krigsskulderna och de höjda tullarna. Därför de snabba förändringarna på teckenområdet och den New Yorkska spekulationsfebern. De höga tullarna gjorde det svårt för krigets gländisner att betala i varor, betalningarna måste ske i guld. Detta guld strömmade till de största kreditörerna New York och Paris. Från 1929 till 1931 steg guldmängden i dessa länder från 65 till 74,5 procent av världsförrådet. I de skuldstaterna lärnära synligt guldutflöde en tredjedel till en fjärdedel av världens guldmängd. ■ ■ ■

Centralbankernas förnämsta uppgift är att hålla guldvärdet stabilt. Därför måste man förändra varje hopande av guld på ett ställe, där det blir liggande obrukat. Det måste på ett eller annat sätt göras åtkomligt för världen. Det är en internationell plikt. Guldet skulle kunna användas till att köpa varor i utlandet. Där stå tullarna i vägen. Den man lånas ut eller placeras i andra länder. Om ingen av dessa utvägar beagagnas blir det sterilt, lika onyttigt, som om det alls inte funnes. Världens köpkraft minskat. In proportion till den begränsade guldmängden, eller rättare sagt omkring tio gånger mer, eftersom guld i centralbankerna vanligtvis utgör täckning för: det tio gånger sitt värde. Sedan kommer prisfall och dess ödesdigra konsekvenser, förstört förtroende, minskad produktion, arbetslöshet, oro och missnöje.

Doktor A. KJELLBERGS INSTITUT

Inneh.: **Doktor Sven Backman**. Kurs i fysikalisk, sjukvissnisk, ljus-, elektrisk- och värmebehandling. Begår prospekt. Centrum, Sveavägen 28, Stockholm. Tel. N. 667.

Aderbräcksstrumpor

**HAGGUDLAR
BÅCKBAND
BÄNNVÄGAR**
sättas och tvyvas.

63
Namn
"Inomhus-Kifa"
51 Regeringsgatan 51
KUNGL. HÖVLKREANTÖR

Finland och Tyskland. Trots den svåra ekonomiska situationen i dessa länder har man samlat sig till jättensträngningar och även lyckats avvärja de mest förtvivlade utslagen av bostadsöden. Fröken Lous berättade också Stockholmstillkomsten, som till hennes glädje är så hög grad hade formats till en bostadstillställning, med många nya och goda idéer. Men hon efterlyste kvinnornas medverkan. Den svenska småstuggerörelsen ansåg fröken Lous som en särskilt glädjande företeelse.

Hon slutade med en kraftig uppmaning till kvinnorna att verkligen bry sig om och arbeta för bostadsfrågans främjande och inte av gammal vana dra sig i bakgrunden och tro att det inte fyra styggen om en riting en gång. Här ligger en stor och allvarlig uppgift och väntar.

Förbundet framförde genom sin ordförande ett tack till fröken Lous och fru Wägner både för deras föredrag och för deras mångåriga deltagande i förbundsarbetet, och en hyllning och ett tack till dess hederseledamod, fru **Ada Nilsson** för aldrig svikande beredskap och bistånd i idéer och handling. **C. H.**

Katastrofen har kommit. Den här gången behöver jag inte tveka om att kometen nal-kas. Vad om måste göras är klart. Men vem har viljan?

I England antog arbetarrörelsen bankvärldens syn på läget. Den vågade inte mobilisera krediten för att sätta de arbetslösa i arbete. Den var i färd med att rätta Englands låna ekonomiska liv efter bankernas uppfattning om vad som för ena stunden kunde vara bäst.

De amerikanska bankerna ha tillsammans med Frankrike lånat **Bank of England** — inte ens regeringen — sammanlagt 50 miljoner pund. De ha sedan bestämt att besparingarna i England skola göras på arbetslöshetsunderstödens och de sociala anslagens bekostnad. Londons City levde högt under tiden. Det lånade i Frankrike för 3 %. Gav sedan sjätte till i Tyskland och Österrike för 6 till 8 %. Krachs i Wien. Man lånade dit. Krachs i Berlin, man lånade dit. De franska spararna blevo rödda och sade upp sina lån. City måste låna hos bankerna i Paris och New York.

Det fanns fyra olika utvägar att hindra katastrofen i England. Masillancommissionens förslag om en internationell aktion för värdepappersvärden höjande var det ingen som reflekterade på. Det fanns också en möjlighet att höja priserna inom riket genom ökad tullar. Det satte sig snabbt och liberalerna emot. Att sänka pundvärdet kunde ett översge guldmyntföten ville **bankerna** inte höra ta om. Så tog man den fjärde utvägen: Nationalregeringen med dess besparingar på arbetslösa och arbetslöshetsunderstödet. Det heter olika uppoffringar. Men det är nonsens. Vem förtjänar inte skulden på offer om staten sparar 10, 20 procent på en ministerlös på 5000 pund eller lika mycket på ett arbetslöshetsunderstöd på 17 shilling! Hur stora besparingar tänker man göra på kungliga huset? Skola hyrorna sänkas? Hyrorna — som tack vare det höga jordvärdet till stor del är oförtjänta inkomster — tynga industrien lika väl som lönerna. Varför spara man på det ena och inte på det andra!

Vinsten av låna aktionen blir bara minskad köpkraft, minskad efterfrågan och återigen ökad arbetslöshet.

Naturligtvis måste vi ta till mer internationella faktorer såsom skattebetsbetalningarna och rustningskostnaderna, såsom Brisslind till sist. Men ingen gungel hjälper förrän de bankernas förändring kommit till stånd.

DET BITTRA HAVET.

(Forts. fr. sid. 1).
och därigenom Italien — riktar sin blickar. Nu som tidigare. Det var ju nämligen för att säkra sitt inflytande i öster och för drömmen om att i sina händer få Donau- och Balkanländernas samtliga utgångs- och till Adriä som Italien bröt med forna förbundskamrater och med forna allierades sida gick med i världskriget. Donau och Balkanländerna skulle — så hoppades man — efter den Habsburgska monarkiens österrade sönderfalla i en rad små till egen politiskt begränsade stater, vilka politiskt-militäriskt skulle vara för Italien fullt ofarliga medan de ekonomiskt — i synnerhet i egenskap av hinterland till nyssnämnda hamnar — skulle stå helt under Italien.

Wilket framkallar konflikt med Frankrike —

Denna dröm har Frankrike efter bästa förmåga sökt grusa. Inkorperera Dalmatien — vilket ju skulle göra Adria till helt italienskt hav — har Italien fått uppge. Nöjande sig med Fiume, som i sydslavisk hand skulle komplett ruinera Triest, och för vars skull Italien därför oftrade möjligheten att erhålla Smyrna och ett stycke av Mindre Asien. I stället för olika smärnor har med fransk hjälp och under serbisk diktatur skapats en stark sydslavisk stat. I stället för den Habsburgska monarkien — också med fransk bistånd — den lilla ententen som, beväpnad till tänderna, räknar ett något större invånarantal än det forna Österrike-Ungern. Och som om ej detta vore nog, söker Frankrike så dessutom under slagordet »böndernas demokrati» en alla Donaus och Balkans länder i ett stort av initiativtagaren ekonomiskt, politiskt och militäriskt beroende förbund. Det är denna Frankrikes öst-politik som är grunden till Italiens besvikna missnöje med krigets resultat som till dess bitterhet mot den franska »systemen».

I Ungern och Albanien är det, framförallt, som konflikten Italien-Sydslavien — och därmed samtidigt Italien-Frankrike — kan orsaka öppen strid, och det är därför dessa bägge länder de senaste åren varit föremål för de om så italiensk omvärldnad. Men till sin uppmuntran av Ottos återkomst och Zogs finanser har Italien nu på sistone lagt en mot Frankrike direkt riktad offensiv på pacifismens område, därigenom på ett underbart sätt förenande omsorgen om egna intressen med ett smidigt böjande efter stundens och Europas krav.

Förmår Mussolini att sträva för rustningsminskning.

När Mussolini gång på gång förfäktar revision av 1919 års gränsgremlingar, tänker han först och främst på de med Italien lierade Ungern, Bulgarien och Albanien, vilkas territorier han på bekostnad av Frankrikes förbundsvänner önskar förstörda. När han kämpar för skadeståndsbetalningarnas avskrivande, så är det därför att just med dessa pengar till stor del bestrides fransmännens som sydslavernas

Håller civilisationen provet?

(Forts. fr. sid. 1.)
stå på medeltida nivå, och dit räknar han de Asiatiska och halvt om halvt Ryssland och andra diktatoriskt styrda europeiska stater, där utvecklat sig därhän att dessa folk samtidigt vilja göra sig fria från beroendet av det västerländska trycket och nå upp det förspång i civilisation som västerlandet har lyckats förskaffa sig.

Så ha vi i Asien, menar han, medeltida stater med många drag av vårt 1800-tal, från den tid industrialismen begynte. Men samtidigt omformas de genom bruket av våra senaste uppfinningar i transportmedel, maskiner, vapen och nöjstefmedling.

Aven om det är för schematiskt att betrakta Kina eller Indien som ett medeltida Europa vilket kommit huvudstupa i i modern tid, så är det klart att man icke kan diskutera den moderna civilisationens framtid utan att diskutera de möjligheter som finnas för att den tekniskt överlägsna delen av världen skall lägga om sitt uppförande mot de andra och klara den situation som uppstår genom att alla kommit så tätt på varandra och att de tekniska uppfinningarna blivit gemensam egendom i världen.

En detalj som är karaktäristisk för författarens sätt att sätta fakta i överraskande sammanhang: Han påstår att när bilen och radion kommit till Österlandet, ha de framgångsrikt tagit upp kampen mot opiumhämlorna och bordelorna, de gamla formerna för orientalskt nöjesliv! Över huvud taget är denna engelsman, när han resonerar om förhållandet till andra raser, själv ett bevis på hur grundligt själva inställningen förändrats inom moderna och fördomsfria anglosaxiska kretsar. Den som eventuellt stannat vid Kipling, och det har nog hänt många svenskar, har genom denna impetiska skickliga, populära och skadliga poet en alldeles falsk föreställning om problemen i en värld där östern och västern kunna mötas, hans bestämda mening till trots. Kipling var en av dessa smån

enorma rustningar. Och när han nu — som han gjort från och med detta års ingång — ställt sig i spetsen för strävandet efter avrustning, så beor det något litet på hänsyn till Amerika, men framförallt på att en eventuell minskning av rustningskapplöpningen skulle försvaga Frankrikes och dess väntasters ställning. Sydslavien t. ex. sammanhålls ju enbart tack vare en militär diktatur.

Men ingen kan förneka att han med denna politik samtidigt tjänar — som sagt — freden, rättvisan, framsteget, europeisk förbördring o. s. v. gentemot ett i blind egoism bundet, reaktionärt, stridslystigt Österrike. Ett land varmed Italien aldrig kan bli jämljäm på det militära området, men som det med sin folkolknig av en halv miljon om året och sin snabba modernisering av industri och åkerbruk under fredliga förhållanden kan bli överlägset.

Och skapar' den tysko-italienska spänningen.

Den italienska politikens inriktning mot Donau och Balkan bär emellertid sig med sig en annan myndig skönjbar, men likafullt befinligt konflikt med sig Tyskland.

Vill Italien ej ha franskt inflytande över vad som under långa tider var en venetiansk insjö, så vill det nämligen

lika ogärna ha tyskt. Rädslan därför stack fram så snart Tyskland och Österrike började knäta sig för om möjligheterna att förverkliga sin tullunion. Om samma känslas befinthet har världen sedan undererrättats tack vare de inlagd Italiens ombud, Scialoja, gjort under tulluniondebatten i Haag, inlägg som en stor tysk tidning förklarar svårare än alliansbrottet 1915.

Italien är rädd för att Österrike — och därmed indirekt Tyskland — långa till Triest: »Adriatic Hamburg» som staden till italienernas gränslösa harm emellanåt kallats. Och Italien hyser vidare fruktan för den tyska industris erövring på Balkan.

Italien har intet emot att Tyskland vänder sig mot nordost. Bara det låter bli att tränga mot sydost. Här ligger Hic Rhodus hic salita i fråga om Tyskland och Italien, spørsmålet som näst avrustningen ivrigast diskuteras under Brünings och »Curtius» nyss företagna besök i Rom. För Adria skall gick Italien i krig 1915. Adria — Mare Amarisimo (det mycket bittra hav) — bestämmer nu i ännu högre grad italiensk utrikespolitik och kommer fortfarande att anses vara värd de största offer.

Augusti 1931.

Pier Gudro.

viderna. Så mycket för Sinclair Lewis, hans argument så sig inte inför den moderna synen på tillvaron lika litet som Kiplings.

Demokratien är för Burns den självfällna moderna styrelseformen. De moderna diktatorerna 800-talsföretagare i vår tid, menar han. Men demokratien är ett alldes nytt fenomen, man kan räkna dess begynnelse från den tid då rösträtten utsträcktes till kvinnor och till alla män och ännu är den ej utexipimenterad. Vad folk brukar kritisera är ej demokrati utan företelsens som går under demokratisk skylt. Han fördömer det helt enkelt som oförsvärigt till kändra väljarna för oförmåga och likgiltighet. Det är dock i lydnav av folkviljan under ett parlamentariskt system som sådana åtgärder blivit gjorda i våra samhällen som utrotat epidemierna, satt ner dödlighetsprocenten, ökat den mänskliga levnadsåldern med omkring 14 år, utsträckt undervisningen och fört ner kulturen från dess förmåna avskildhet bland de få till de stora massorna.

Hurudan är nu den nya kultur som för första gången i historien vilar på en bred bas, hurudan är den nya människotypen, dess livsnytt och dess strävanden?

Det är så pass intressant att följa författarens i hans analys och så frestande att gå utöver den på det område han berör flyktigast, nämligen förändringen av kvinnans värld, att vi våga återkomma till samma ämne i ett följande nummer av Tidevarvet.

Något svar på den fråga som titeln gav, kan därmed icke ges, vi ha för många obstanda faktorer, alla de tätt inpå oss och atavistiska bakslag hota alltid. Men just i sådana kritiska tider ge flyplansbilderna av den utveckling vi äro inne i, en viss upphöjhet över ödet som verkas befriande en stund.

Elin Wägner.

«Då det gäller att göra sig kvitt reumatism, nervrikt, sömnlöshet, ryggskott etc. äro Fredrikssons radiomdukar »Radiowells» mycket effektiva. De användas numera över hela världen och hava i många fall givit rent underbara resultat. Där de flesta andra medel ej kunnat åstadå något till det bättre. Begär prospect redan i dag.

FREDRIKSSONS RADIOMDUKAR

Radiowell
A. E. Fredriksson, Malmköllingsg. 48 A.
Tel. 191 91. Stockholm.

Vår Bostad

Den absolut mest lämpliga enrumsmöbelen för Eder är vår modell

P. M.

bestående av Byffé, komb. Skåp, ovalt Bord, 4 st Stolar och 2 st. Fåtöljer utsk. med pol. björkfyllin. Ett gediget mod. utförande. OBS! Det låga priset 628kr.

Se den i vår utställning. Kredit kan ordnas.

Pettersson & Mentzings Möbelfabrik Gamla Brogatan 17

Liberty

Birgerjarlogatan 44 • Telefon 9344

Specialitet:

Belysningsarmatur och lampskärmar i pergament.

Skisser utföras kostnadsfritt.

Originella presentartiklar.

Handarbetets Rit- & Mönsterraffär

Biblioteksgatan 9 • Tel. N. 69 45

Alla slag av materialer som tillhör en välortetad Tapiseriäffär ständigt på lager, såsom: Silke, Garner, Linne m. m. Ritningar och monteringar utföres väl och billigt.

Hydrox

ger Eder vackra, tvättbara, hygieniska parkettgolv.

Ring oss för närmare upplysningar.

A. B. HYDROX
Tel. 61 01.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagnings tid 10-12.

EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m. Postgiron 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri A.-B.

lampan som gör glad

Ljuset har en sållynt förmåga att glädja. Den kulna hösten och den långa, mörka vintern te sig för sinnet gladare i välupplysta arbetslokaler och hem. Luma-lampan är en källa till ökad arbetsglädje och hälsotrevnad, ty den lysar väl, håller länge och är billig. I storlekarna 10, 15 och 25 watt, klara, kostar

LUMA

den kooperativa lampan

85 öre